

PRZYWYKNAĆ (58) *vb pf*

W formach *praet i con* przywykł(-), przywykli (41), przywyknęli (1); -ł, -li : -nęli *RejZwierc* (2:1). *inf* przywyknać (3). ◇ *fut 2 sg* przywykniesz (1). ◇ *3 sg* przywyknie (7). ◇ *3 pl* przywykną (2). ◇ *praet 1 sg m* przywykłem (1), [-m przywyknął]. ◇ *2 sg m* -eś, ś przywykł (2). *f* -ś przywykła (1). ◇ *3 sg m* przywykł (16). *f* przywykła (2). ◇ *1 pl m pers* -echmy przywykli (1). ◇ *3 pl m pers* przywykli (6), przywyknęli (1). *m an* przywykli [*cum N pl: konie*] (1). *subst* przywykły (2). ◇ *plusq 2 sg m* -ś był przywykł (1). ◇ *3 sg m* był przywykł (2). ◇ *3 pl m pers* byli przywykli (4) *MurzNT, BielKron, RejPos, WujNT*, przywykli byli (1) *SarnStat*. ◇ *con 1 sg m* bych przywykł (1). *f* przywykłabych (1). ◇ *part praet act* przywyknąwszy (2).

Sł stp, Cn brak, Linde bez cytatu; poza tym XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów) s.v. przywykłość.

Wskutek długotrwałego pozostawania w jakiejś sytuacji uznać ją za normalną, przyzwyczać się, nabrać nawyku; *assuefacere, assuescere, consuescere* *Modrz; consuefacere, insuefacere, solere* *Calep* (58) : Nie będałi [*Litwini*] s Polaki iáko przywyknęli/ Wierę niewiem [...] áby przepłynęli. *RejZwierc* 247; *Calep* 546b.

przywyknać czego (1): *KochSob* 63 *cf W przen.*

przywyknać czemu (35): *FalZioł* V 31; Vbogą poiąć lepak cieřzko ieft, kto vbořthwu nieprzywykł *BielŻyw* 109; *MurzNT* 66; *BibRadz* I 91b *marg*; *Philomená* vmárła w okręcie/ bo nie przywykła żeglárřkim wilgořciam *BielKron* 49, 249v [2 r.]; *GórnDworz* K2v; *HistRzym* 15v; *RejPos* 8; Kto fie przywykł záchowác w řwey cnotliwey řławie/ Trudno iuř ma przywyknać niepoćiwey řpráwie. *RejZwierc* 270, 166v; řthąd [*tj. z naszej ziemi*] go [*nieprzyjaciela*] łácniey pořyc/ niř tám dáleko ćiągnąć/ bo Konie nářze temu nie przywykli *BielSpr* 59v, 2, 26, 65v; *RejPosWstaw* [41²]; *KochPs* 161; *SkarŻyw* 134; *BielSjem* 31; [*Panna do miłego idącego na wojnę:*] Przynamniéy/ by mi w potrzebie Wolno řtánąć wedła ćiebie: Przywykłábych y ia zbroi *KochSob* 67; *GórnRozm* A4; Niekořftowałześ kiedy żołnierřkiego chlebá? Lepřzy ten co mu przywykł/ y tákiego trzebá. *WyprPl* A3; *LatHar* 514; áby [*řw. Paweł*] Zydy [...] od zakonu řtárego/ ktoremu byli z dziećinřtwá przywykli/ tym řnádniey odwabił *WujNT* 751; *SarnStat* 1306; *CiekPotr* [31]. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym; Zwroty.*

przywyknać komu (1): (*nagł*) Nagrobek Marćinowi Stárzechowřkiemu/ dziećięciu iedno XXX. godzin řywemu. (-) Prędkoř ten řwiát odmienił/ przecz? zgađniemy řámi/ Zeř był przywykł Aniołom zecniłoć fie z námi. *SzarzRyt* D4v.

przywyknać z czym (1): przywykłem ia zgrzechy řwemy A nić my niecziefko řnimy. *RejKup* h7v.

cum inf (9): Bocięsko temu w tym pływać Gdy kto w czym nie przywykł bywać *Rejřóz* H4v, G7v, M; *RejKup* v5v; Pánie wybař duřę moię [...] Od yęzyká [*tj. człowieka mówiącego*] kthory przywykł być w řpráwach zdrádlwych. *LubPs* cc2; *GórnDworz* Bb8v; *RejZwierc* 270; Bo trudno temu/ kthory przywykł źle czynić/ wźiác przed fie nowy nałog dobrzeczynienia *ModrzBaz* 12. *Cf »z młodu przywyknać«.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): dawnos przywykł temu. Abys řkarził nakađdego *RejKup* dd8v.

Zwroty: »z młodu (*a. z młodych lat*) przywyknać« = *a teneris (annis) assuefacere a. consuescere* *Modrz* [*w tym: czemu* (5), *do czego* (1), *cum inf* (1)] [*श्यक змиenny*] (7); y żoładek czemu z młodu

przywyknie tego mu fie zawnždy będzie chciało. *RejZwierc* 7, 7; áby tácy [...] pohámowáni być mogli/ ktorzy tákiedy roľpuftności á złości z młodych lat swoich przywykli. *RejPosWstaw* [41³]v; Bo nic fie do fercá ludzkiego márnief nie wlepi/ iáko to/ do czego kto z młodu przywyknie. *ModrzBaz* 9v, 14, 109v; Przywykł [św. *Efrem*] z lat młodych wielkim poftom/ nieľpániu/ ná ziemi legániu *SkarŻyw* 117.

»przywyknać [jakim] obyczajom« = *moribus assuescere* *Modrz* [szyk zmienny] (2): *ModrzBaz* 54; Błédné my/ gdzie té ľá kráief/ W które iść: y obyczáief Którym przywyknać/ y zność *GórnTroas* 55.

W przen (3) : wlyz/ kthore przywykły melody/ lepiej iá znáief/ z wiefłzáf roľkoľzáf prziyumiáf *GórnDworz* K2v, Bb8v; Pomogę ia y myśliťwáf. Czego miłość nie przywyknie/ Iuż ia tráfief gdy pies krzyknie/ Gdzie záiefzdzáf záiefcowi *KochSob* 63.

a. Nabracá umiejętności, wprawy, wdroyć się (8) :

przywyknać czego (3): *PaprPan* C3v; *Furtificus, Quod furtum facere solet* – Ten ktori złodzieiľwa prziwikł. *Calep* 443a. Cf »przywyknać obyczajow«.

przywyknać czemu (3): *BielKron* 271; áby y ná tych tu modlitwách tobie nie Ńchodźiło/ ktorymes zdawnáf [...] przywykł. *LatHar* +7v. Cf »przywyknać obyczajom«.

przywyknać czego a. czemu (2): Zámilknáfem/ á nieotworzę wľť swoich ábych przywykł ćierpliwoľci wnieluboľci twoiefy *RejPs* 59v. Cf »z młodych lat przywyknać«.

[*cum inf: GilPos* 175v (*Linde s.v. przywykłość*) cf *Szereg*.]

Zwroty: »z młodych lat przywyknać [czego a. czemu]« (1): A thym obyczáief y dzyathki z młodych lat przywyknáf poboźności *RejPosWstaw* [41²].

»przywyknać obyczajow [czyich], [czyim] obyczajom« (1:1): A tám iuż [*między obcymi narodami*] przywyknáfłfy obyczáiefow ich wdáli fie ľniemi ná wielkie ľproľności *RejPs* 158; Táke s Polľki wyľłano tego cnego ľynáf. Wiedząc go być życzliwym tym Podolľkim kráiefom/ Iednoź ielźcze nie przywykł wáfłzym obyczáiefom. *PaprPan* V4v.

[*Szereg*: »przywyknać a náloźć się«: nie mogę fie odiać iużem przywyknáfł á náloźł fie thák łotrowáf *GilPos* 175v (*Linde s.v. przywykłość*).]

Formacje współrdzenne cf **WYKNAĆ**.

Cf **PRZYWYKŁY**